

VÄLIKYSYMYS 1/2012 vp

Puolustusvoimien uudistamissuunnitelmista

Eduskunnalle

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta (UTVA) käsittelee kokouksessaan 8 päivänä helmikuuta 2012 puolustusvoimauudistusta puolustusvoimain komentajan ratkaisumallin pohjalta. Valtioneuvoston tiedotteen mukaan puolustusvoimauudistusta ryhdytään nyt toteuttamaan puolustusministeriön ohjauksessa. Valtioneuvoston tiedotteesta ei selviä, hyväksyikö UTVA ja niin muodin hallitus puolustusvoimain komentajan ratkaisumallin.

Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaan puolustusvoimauudistus valmistellaan parlamentaariselta pohjalta ja se käsitellään osana eduskunnalle annettavaa laaja-alaiseen turvallisuuskäsitteeseen perustavaa turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa. Nyt hallitus toimii ohjelmansa vastaisesti. Parlamentaariseksi valmisteluksi ei voida katsoa kansanedustaja Ilkka Kanervan johdolla toiminutta kontaktiryhmää, koska kyseiselle ryhmälle ei annettu olennaisia tietoja puolustusvoimien rakenteiden muuttamisesta. Hallitus aikoo tuoda turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon eduskunnalle vasta syksyllä 2012, jolloin puolustusministeri on jo päättänyt oleellisilta osin puolustusvoimauudistuksen aiheuttamista rakenteellisista muutoksista.

Puolustusvoimien toiminta perustuu sodan ajan tarpeeseen, johon turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon turvallisuusanalyysi antaa perusteet. Ainakaan perussuomalaisten eduskuntaryhmälle ei ole esitelty tulevaa puolustusvoimien sodan ajan organisaatiota eikä siihen olennaisesti liittyvää turvallisuusanalyysia. Puolustusvoimain komentajan ratkaisumallin mukaises-

ti sodan ajan joukkojen määrää leikataan kolmanneksella. Mistään ei kuitenkaan selviä, mihin sodan ajan joukkoihin vähennykset kohdistetaan tai miten reservi jatkossa muodostuu. Koulutetaanko jatkossa koko miesikäluokka ja mihin ikään saakka sodan ajan joukot pidetään sijoitusluetteloissa?

Puolustusvoimain komentajan ratkaisumalli puolustusvoimauudistuksesta vaikuttaa olevan pelkästään puolustusvoimien rauhan ajan toimintojen ja organisaation uudelleenjärjestely ja vielä sellainen, jonka puolustusvoimat on pakotettu toteuttamaan nopeutetussa aikataulussa seuraavien kahden vuoden aikana. Komentajan ratkaisumalli herättää lukuisia kysymyksiä. Siitä eivät selviä vaihtoehtoiset ratkaisumallit eivätkä niiden kustannukset. Myöskään mistään ei voida tarkastaa esitettyjen säästö tavoitteiden todenperäisyyttä. Esimerkiksi joukko-osastojen lakkauttamisella ja yhdistämisellä väitetään saatavan 60—65 miljoonan euron vuosittaiset säästöt. Tämä edellyttää, että lakkautettavien yksiköiden vuokrasopimuksista päästään eroon. Muutoin ollaan siinä tilanteessa, josta Valtiotalouden tarkastusvirasto huomautti omassa kertomuksessaan vuonna 2010. Poliittisen päättäjän on vaadittava jatkossa puolustusvoimilta todellisia, todistettavia ja tarkastettavia laskelmia.

Poliittisen päätöksenteon kannalta hallituksen toiminta on erittäin omituista. Hallitus toimii oman ohjelmansa vastaisesti ja jättää eduskunnan tosiasiallisesti lähes kokonaan päätöksenteon ulkopuolelle. Samoin vaikuttaa siltä, ettei hallitus kyennyt tekemään asiassa päätöstä, vaan

jätti puolustusvoimiin kohdistuvien päätösten tekemisen pelkästään puolustusministerin ja puolustushallinnon virkamiesten vastuulle. Tämä on ainutkertaista itsenäisen Suomen historiassa.

Puolustusvoimaudistus on odotettua suuremman mittaluokan katastrofi Suomen maanpuolustukselle. Se heikentää puolustusvoimien suorituskkyä merkittävällä tavalla. Uudistus toteutetaan samaan aikaan, kun hallitus ajaa armeijan armottomalle säästökuurille.

Suomea puolustetaan tulevaisuudessa pienemmillä joukoilla. Kertausharjoitukset käytännössä lopetetaan, varusmiesten maastovuorokausia vähennetään, Hornetit eivät lennä, ja merivoimien alukset pysyvät satamissa. Suuri määrä varuskuntia lakkautetaan tai yhdistetään. Sotilassoitto soi yhä harvemmin. Lisäksi puolustusvoimien henkilöstöstä ja materiaalihankinnoista leikataan tavalla, joka koettelee itsenäisen puolustusratkaisumme uskottavuutta. Leikattu reservi puutteellisine varusteineen ei riitä pelotteeksi mahdolliselle hyökkääjälle, kun vielä muistetaan, että liittyminen jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen vei armeijaltamme edullisen ja tehokkaan välineen maahantunkeutujia vastaan.

Varuskuntien massalakkauttaminen on vastuutonta politiikkaa. Varuskunnilla on merkitystä maanpuolustustahdolle ja yleiseen asevelvollisuuteen sekä alueelliseen puolustukseen pohjautuvalle puolustusratkaisullemme. Aluepolitiikkaa on turha tässä yhteydessä parjata. Sillä kohotetaan maanpuolustustahtoa ja tuetaan alueellisen puolustuksen periaatetta. Maakuntien varuskunnat ovat tarpeellisia myös sotilaallisen suorituskkyyn kannalta. Ilman maanpuolustustahtoa teknoarmeijakin on hampaaton.

Yleisen asevelvollisuuden rapauttaminen on väärää puolustus- ja yhteiskuntapolitiikkaa. Puheet ikäluokkien pienenemisestä ovat tarkoitushakuisia. Uudistuksen jälkeen edes nykyisin koulutettavaa osuutta ikäluokasta ei ole mahdollista kouluttaa, sillä varuskunnissa ei ole lähitulevaisuudessa riittävästi petipaikkoja. Hallituksen ajama kehityssuunta ajaa Suomea kohti valikoivaa asevelvollisuutta, joka johtaa palkka-armeijaan ja sitä kautta Ruotsin tielle. Kun yhä harvempi

käy armeijan, suomalaisista kodeista on kohta vaikea löytää aitoa kosketuspintaa puolustusvoimiin. Maanpuolustus ei ole sen jälkeen enää yhteinen asiamme.

Oma lukunsa on se, että Uudenmaan Prikaati säilyy Dragsvikissä eikä tule yhdistetyksi vieressä olevaan Upinniemen varuskuntaan. Kielipolitiikka selätti puolustus- ja aluepolitiikan. Dragsvikin sijaan lakkautuslistalla on esimerkiksi Pohjois-Karjalan Prikaati Kontiolahdella. Se sijaitsee alueella, joka on jo muutenkin viime vuosina kärsinyt työpaikkojen menetyksistä. Lisäksi Pohjois-Karjalan Prikaatissa on olennaista alueellisen puolustuksen osaamista. Selvitystä vaatii puolustusministeri Stefan Wallinin mahdollinen jääviys asiassa. Rikos- ja prosessioikeuden professori Matti Tolvasen mukaan ministeri Wallinin jäsenyys Uudenmaan Prikaatin killan valtuuskunnassa on ongelmallinen.

Haettavat säästöt olisi voitu priorisoida toisinkin. Esimerkiksi maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan tuoreen kyselyn mukaan kansalaiset kohdistaisivat puolustusvoimien säästöt ensisijaisesti kansainväliseen kriisinhallintaan. Kansainvälisiin operaatioihin osallistumista perustellaan usein muun muassa oman maan puolustuskkyyn parantumisella, mutta esimerkiksi reserviläisten kertausharjoitukset olisivat kustannustehokkaampi keino ylläpitää puolustuskkyä.

Uudistus on suurin sitten jatkosodan päättymisen. Eduskunnasta ei saa tehdä kumileimasinta. Uudistuksesta on syytä keskustella nyt eikä vasta syksyllä osana turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa, jolloin toimenpiteet on jo päätetty puolustusministerin ja puolustushallinnon virkamiesten toimesta.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Miten hallitus aikoo palauttaa poliittisen päätöksenteon uskottavuuden sekä varmistaa hallitusohjelmaan kirjatun periaatteen toteutumisen puolustusvoimien toimintojen ja rakenteen uudista-

misessa sekä turvata uskottavan koko maan puolustuksen, yleisen asevelvollisuuden, maanpuolustustahdon, puolustusvoimien henkilöstöryhmien yhden-

vertaisen kohtelun, työllisyyden ja alueellisen tasa-arvon puolustusvoima-uudistuksen yhteydessä?

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 2012

Jussi Niinistö /ps
Pentti Oinonen /ps
Juho Eerola /ps
Pertti Virtanen /ps
Jari Lindström /ps
Tom Packalén /ps
Maria Tolppanen /ps
Olli Immonen /ps
Mika Niikko /ps
Arja Juvonen /ps
Ari Jalonen /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Pirkko Mattila /ps
Ismo Soukola /ps
Kauko Tuupainen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Martti Mölsä /ps
Timo Soini /ps
Juha Väättäin /ps

Ritva Elomaa /ps
Lea Mäkipää /ps
Ville Vähämäki /ps
Reijo Hongisto /ps
Teuvo Hakkarainen /ps
Jussi Halla-aho /ps
James Hirvisaari /ps
Pentti Kettunen /ps
Hanna Mäntylä /ps
Laila Koskela /ps
Kimmo Kivelä /ps
Lauri Heikkilä /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Anne Louhelainen /ps
Osmo Kokko /ps
Maria Lohela /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Johanna Jurva /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps